

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnilstvo in ekspedijca v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 90.

V Ljubljani, v petek 22. aprila 1898.

Letnik XXVI.

Državni zbor.

Dunaj, 21. aprila.

Ministerske zatožbe.

Poslanska zbornica je torej včeraj pričela svoje »delo«. Ko bi razmere v obče in v zbornici ne bile toli resne in žalostne, bila bi vsa komedija, zatožba grofa Badenija zaradi dogodkov v zadnjih treh lanskih sejah, naravnost otročje smešna. Nikakor se nismo ogrevali za znano lex Falkenhayn, za policijo v zbornici, toda vprašanje je vsakemu nepristransko mislečemu na jeziku: Kdo je večji zločinec: ali grof Badeni, ki je predsedstvu dovolil policijsko obrambo nasproti parlamentarnim revolucionarjem ter junakom z nožmi in deskami, ali možje, ki so predsedstvo spodili iz zbornice? Kdo zasluži grajo in kazen, ali silovit napadnik ali ta, ki se brani? Ob enem pa vsi tožniki na vsa usta govore o socijalnih reformah, katere sami zavlačujejo s to obstrukcijo in svojeglavnostjo.

Včerajšnji govorniki so ponavljali večinoma to, kar so razni časniki stokrat premlevali zadnje mesece. Edini dr. Grabmayr je imel več pazljivših poslušalcev, ker je njegov zadnji govor v Meranu vzbudil večjo pozornost. Toda mož se je premislil, zajahal je radikalnega konja, da mu celo Wolf ni mogel ugovarjati. Med vpisanimi govorniki pa je mnogo takih, ki znajo začeti a ne nehati. Zato je danes še dvomljivo, ali pride jezikovno vprašanje v tem zasedanju na vrsto.

Državni proračun.

Včeraj je bil razdeljen tiskan proračun za tek. leto. Kakor že znano, znaša potrebščina 721,923.054 gld. ter je v primeri s proračunom za minulo leto višja za 31,800.796 gld.; pokritje pa se proračunava na 722,371.982 gld.

Poleg tega pa se potrebščina za investicijski

zaklad proračunava na 26,436.030 gld., za katero je pokritja le 1,729.050 gld.

Med izdatki utegnejo zanimati naslednje postavke: dispozicijski zaklad 100.000, troški uradnih listov 660.800 gld., prispevek k troškom za skupno državo 121,464.529 gld., za popravo zagrebške državne ceste in most pri Novem Mestu četrti obrok 65.000 gl., za popravo zagrebške državne ceste pri Čatežu četrti obrok 30.000 gl., za vravnavo Save 76.300 gl., za vravnavo Drave od Maribora do Središča četrti obrok 15.000 gl., za vladno poslopje v Ljubljani tretji obrok 210.000 gld., za vladno poslopje v Trstu prvi obrok 50.000 gld., za popravo cerkve v Dvoru pri Polhovem Gradcu prvi obrok 3000 gld., za popravo župne cerkve v Moravčah prvi obrok 1520 gld., za botanični vrt v Ljubljani 1600 gl., za učila in upravo državne gimnazije v Kranju 800 gl., za sredstva proti trtni uši 250.000 gl., za brezobrestna posojila vinorejcem v svrhu obnove vinogradov 160.000 gld., za nakup in popravo vojašnice v Novem Mestu v sodiške namene 50.000 gl., za sodiško poslopje v Ljubljani drugi obrok 50.000 gld.

A da bi bil rešen letošnji proračun, tega vlada sama ne pričakuje.

Nagodba z Ogersko.

Včeraj sta avstrijska in ogerska vlada predložili zbornicama načrte zakonov, ki se tičejo obnove nagodbe z Ogersko. Avstrijska vlada je torej tudi v tem oziru odjenjala ogerski, ki je zaprtila, da si sama uredi svoje gospodarstvo, ako se do 1. maja t. l. ne sklene definitivna nagodba. Ogrom se gotovo ne mudi, kajti čim dalje traja provizorij, tem več milijonov dobé od Avstrije. Danes ne poročam obširneje o teh vladnih predlogih, a gotovo je, da ni stranke v zbornici, ki bi mogla glasovati za tako nagodbo. Na jedni

strani se zvišajo državni davki od piva, žganja in sladkorja za 43 milijonov, a na drugi strani ostanejo stare krivice na škodo totranski državni polovici, kajti o ugodnejši kvoti v predlogah ni govora. Vsi današnji dunajski listi brez razlike ostro in odločno grajajo prijenljivost prejšnje avstrijske vlade, ki je ločila določitev kvote od ostalih vprašanj. Gotovo mora biti Ogrom toliko na nagodbi, kakor nam, četudi Košutovci ropotajo proti vsaki nagodbi. In avstrijska vlada bi bila izposlovala vsaj ugodnejšo kvoto. Toda vsled ogerskega šovinizma in da se ohrani ljubi mir ter uzdrži dualizem, ostane stara carinska in trgovinska zveza z vsemi za Ogersko koristnimi določbami. Da poneha slaboznani mlinarski obrat, to za Avstrijo danes ni tolikega pomena, ker se itak izrablja le na korist velikemu kapitalu na škodo malih mlinarjev.

Dalje je Avstrija za upeljavo zlate veljave, ki je itak na škodo našega prebivalstva, plačala vse troške. Toda pri avstro-ogerski banki prevladuje ogerski vpliv. Sicer pa bode državni zbor nagodbo z Ogersko letos tako malo rešil, kakor državni proračun.

Današnja seja.

Današnja seja je naravnost dolgočasna, levičarji sami ne poslušajo svojih govornikov in bi gotovo že radi obsodili grofa Badenija ter to stvar spravili z dnevnega reda. Do 4. ure so govorili Eisele, Heeger, dr. Straucher, dr. Mayreder, dr. Pfersche, dr. Schücker in Türk. Jutri utegne biti ta debata končana ter se bode vršilo glasovanje. Ker hoče katoliška ljudska stranka s posebno motivacijo predlagati, da zbornica o zatožbi preide na dnevni red, zato se utegne zgoditi, da noben predlog ne dobi večine. Ako bi bila desnica jedina, predlagal bi vitez Jaworski v imenu vseh klubov desnice, da se zatožba vrže pod klop. No, grof Badeni more mirno spati, ako nima drugih bolečin.

LISTEK.

Snubač.

(Češki spisal K. Kren. Poslovenil Savo Savić.)

(Dalje.)

»Pojdi, pojdi. Da bi bil turški jezik ravno tak, kakor naš hanaški?«

»Ravno tak, le da trohico drugačen. Ko se ga naučite, se sporazumete z vsakim Turkom. Tako, naj vam o tej pipici povem: Tako, to pipico, ki jo tu vidite, je imel ta tolsti Turek, kakor ono krasno hčer. Priljubila se mi je hči in tudi pipica. Pravim si: te mlade turške gospodičine, Francelj, ne dobiš. Z gospodičino tedaj ni nič, toda to pipico bi mogel na kak način zvito in po ceni dobiti. Ali kako? V tem je bila težava! Kaj vam storim? Idem enkrat okolu doma tega Turka. V oknu zagledam poleg starega tudi hčer. Stari je držal v ustih to pipico. Padlo mi je v glavo: »Ti, Francelj, nameri in odstreli mu pipico ravno pri ustih.« Hm, pravim si, to bi šlo, saj umem dobro meriti. Ali ko bi se tako zmotil in zadel mesto pipice to dekle? Bilo bi škoda

tako lepo svetilko tako nekristijansko vgasiti. Postavim se tedaj pod okno, ravno kakor sveča, salutiram in pravim: Gospod Turek in vi, lepa turška gospodičina. Pazite, da vam ta pipica ne pade iz ust!« Turek se nasmeje, odpre usta in pravi: »Toda kako!« — in šups, pipica mu zleti iz ust, jaz se pa pripognem, vtaknem pipico med zobe, napravim poklon in idem, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.«

»No, in kaj Turek?«

»Kaj hoče. Če ni umrl, je še Turek in če ni imel druge pipice doma, si je kupil novo.«

»In te ni zatožil?«

»Prosim Vas? V vojski ne gré drugače in Turek je moral biti vesel, da je prišel do druge pipice.«

»Da, da, tako je to v vojski,« je prikimal Vymazal zvito z glavo. »Pozna se, da ima Francelj razum in brke. V vojskah, ljubi bratje, se človek zmodri in marsikaj razume. Tako sem se enkrat peljal z našim gospodom »obrstom« v lepo pobarvani kočiji. To je, on je sedel v njej in jaz na kozlu s kočijažem. Ta kočijaž vam je bil neki prebrisan Talijan, ki je umel vsakojake »kunšti«. Tako se peljemo in pridemo na most, in pod

mostom teče voda, kakor morje in v njej ribe, kakor polena. Gospod »obrst« vzame iz žepa uro in pogleda, koliko je. Kočijaž zamahne z bičem, bič zagrabi uro, vtrga jo obrstu iz rok in pljusk — ura je pod mostom v vodi in voda je globoka sto sežnjev! »Kaj si storil?« vpraša obrst in grozi kočijažu, da mu potegne kožo čez glavo. »Čemu toliko besed?« pravi kočijaž, »ura se mogoče vender najde.« Vedela sva, jaz in gospod »obrst«, da je kočijaž zelo prebrisan in da z uro ni tako hudo, in popeljemo se dalje. Pridemo v krčmo, sederno za mizo in krčmar vpraša, kaj hočejo gospodje jesti. Bil je petek in gospod »obrst« je kakor dober kristijan naročil češpljeve cmoke. Krčmar prinese cmoke, gospod »obrst« vzame jednega v roko — in kaj mislite, ljudje dobri, da je bilo v njem?«

»Ura, ura« so klicali vsi, kakor iz jednega grla.

»Pojte, pojte! Češplja je bila v njem, kakor v vsakem pravem češpljevem cmoku.«

»Striček Vymazal, slave vam, ha-ha-ha!« so klicali vsi jeden čez drugega in trkali z njim ter pili in se pogovarjali skoro do polnoči.

Ne tako Francelj.

Jezikovni predlog.

Jutri naša zveza predloži nujni predlog glede jezikovnega vprašanja. Predlog se glasi: Ker je narodnostni mir v naši državi najnujnejša potreba; ker je ta mir mogoč le tedaj, ako se pravično uravna jezikovno vprašanje na temelju popolne enakopravnosti vseh v Avstriji živečih narodov, in z ozirom na to, da člen XIX. drž. tem. zakona z dne 21. dec. 1867 sicer vse narode priznava kot enakopravne ter jim zagotavlja neprelomljivo pravico do varstva in gojitve svoje narodnosti in jezika, proglašaja enakopravnost vseh deželnih jezikov, in se vendar še do danes ni izvršila ta enakopravnost v vseh deželah, koder prebivajo od podpisanih zastopani slovanski narodi, predlagajo podpisani:

Visoka zbornica skleni: Vis. vlada se pozivlje, da brez odloga predloži zakone glede izvršitve člena XIX. Ta predlog pa se izroči posebnemu odseku 48 članov.

Ta predlog, katerega so podpisali vsi navzoči klubovi člani, nosi ime poslancev dr. Gregoreca, Šukljeja in Barwinskega.

Demonstracije v Trstu.

(Interpelacija poslanca dr. Kreka, dr. Gregorčiča in tovarišev.)

Mil. škof tržaški je hotel, kakor doslovno sam pravi v svojem pastirskem pismu z dne 8. aprila t. l., z ozirom na to, da se vsakonedeljih cerkvenih govorov moški le malo vdeležujejo, v Trstu moškim, vzlasti onim delavskega stanu ponuditi lepo priliko, slišati božjo besedo. Zato je določil vrsto večernih govorov v obliki konferencij, v treh jezikih, v katerih se v tržaških cerkvah vse nedelje in praznike govori, to je v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku. Pridige v slovenskem jeziku so bile določene za cerkev sv. Jakoba.

To strogo cerkveno zadevo izrabilo je laško časopisje in tržaški mestni zbor v to, da so najstrastneje in čez vse sovražno napadali škofa in Slovane. Z vsemi mogočimi sredstvi so delovali na to, da bi zabranili slovenske govore v cerkvi sv. Jakoba. V seji mestnega zbora dne 17. marca so sklenili v slučaju, da bi mil. škof tega ne hotel storiti, da prepovedo mestni godbi še nastopati v stolni cerkvi. V seji 4. aprila naznanil je župan, da škof z dopisom z dne 25. in 31. marca vstraja pri svojih ukazih ter da je vsled tega mestni godbi naročeno, da ne sodeljuje več v stolni cerkvi.

Mil. škof je pojasnil v svojem pastirskem pismu z dne 8. t. m. svoje postopanje ter jasno in točno dokazal, da se Italijani v Trstu nikakor ne morejo pritoževati, da bi v cerkvenem oziru trpeli kako krivico.

Dne 13. t. m. so se pričele italijanske konferencije. Predmet teh govorov je bila apologija krščanskih načel z ozirom na družabno življenje; govori so tržaškim katoličanom prav posebno ugajali. Demonstracije, katere so soc. demokratje proti njim vprizarjali v cerkvi in na ulici, bi bile ostale brez vsakega pomena, da jih ni časopisje in mestni

Ko je odbilo devet, je plačal in se pripravil na odhod.

»Ho-ho, Francelj, kam pa?«

»Moram domov. Veste, da imam staro mater, in pa kaj bi ljudje rekli, da sem komaj prišel in neprenehoma v krčmi posedam. Jutri je tudi še dan!«

Francelj je odšel in gostje so si po njegovem odhodu o njem marsikaj pripovedovali, toda nikdo ni mogel o njem povedati nič hudega. Vsi so bili jednega mnenja, da je Francelj sicer šegav, toda pošten dečko in da mora ona, katera ga dobi, zmoliti vsak dan za zahvalo očenašek več.

In dekleta so v resnici za Franceljnomo zelo gledala, toda Francelj, kakor bi ne imel niti ušes niti očí in namesto srca kamen. Oskrboval je marljivo svoje malo gospodarstvo, le tu in tam je s kakim dekletom na vasi spregovoril par prijaznih besedij.

Ko so mu prigovarjali: »Francelj, oženi se in ne živi kakor puščavnik«, se je zasmeljal in odvrnil: »Vi lahko pravite: oženi se! Ali kako? Oče je bil vzel mojo mater in koga naj vzamem jaz?«

V resnici se ni hotel ženiti in vendar se je oženil.

(Dalje prih.)

zbor porabilo kot zaželeno sredstvo, da se borita proti slovenskim govorom, ki so bili določeni za 18. t. m.

Slovenci v Trstu so celo prepričani, da so sovravniki Slovencev porabili socialne demokrate za omenjene demonstracije kot sredstvo za svoje namene. Zabraniti so hoteli italijanske konferencije, zato da se tem lažje onemogočijo slovenske.

Mestni zastop je potem v posebni resoluciji protestoval proti od škofa ukazanim konferencam pri škofu in pri ces. namestništvu, poleg tega se je brzojavnim potom obrnil tudi do ministra-predsednika.

Načrt se je obnesel. V seji mestnega zbora z dne 16. t. m. izjavil je vladni zastopnik dr. baron Konrad, da je škof ravnokar naznanil namestniku, da se ne bodo nadaljevale italijanske konferencije. Kmalu na to se je tudi naznanilo, da so tudi nemški in slovenski govori ustavljeni.

Iz teh dejanj je zopet jasno, da so Bogu in cesarju zvesto vdani Slovani na Primorskem popolno brez pravic, da se pogoji za njih obstanek od dne do dne drzneje in nesramneje teptajo z nogami ter da se jim celo zabranjuje gojiti versko življenje.

Poleg tega, da so se s tem napadale naravno in na papirju tudi zakonito zagotovljene pravice, napadala se je tudi drzno pravica, po ustavnih zakonih zagotovljena vsaki zakon. priznani cerkvi, javno izvrševati cerkvene vaje.

Postopanje vlade v tem oziru sili nas, da to zadevo spravimo pred državno zbornico. Ni namreč dvoma, da je vlada dosegla oziroma prisilila, da je škofijstvo umaknilo svoje ukaze, da se imajo konferencije vršiti. Jasno je, da je škof, ki je več nego mesec dni srčno vodil borbo proti mestnemu zastopu in se tudi ni zbal najhujših posledic, še le tedaj umaknil svoje ukaze, ko je vlada pred hujšakči kapitulirala in ga silila, da naj jih umakne, namestu da bi ga podpirala pri izvrševanju njegove svete dolžnosti ter z njegovo avtoriteto varovala tudi avtoriteto osnovnih državnih zakonov in države same.

V tem slučaju imamo zopet zabelježiti onih od leta do leta se ponavljajočih nešteti dejstev, da avstrijska vlada s tem, da kapitulira pred Italijani, direktno z njimi sodeluje, ko Italijani Slovane v Primorju pritiskajo na najbrezobzirnejši način.

Ta slučaj je tembolj žalosten, ker poleg krivice proti Slovanom kaže tudi napad na pravice katoliške cerkve in svobodne gojitve verskega življenja. Vlada se je zopet ozirala jedino na neopravičene izbruhe nekaterih Italijanov in socialnih demokratov, opravičeno razburjenje in novo grenko prevaranje Slovanov pa namenoma prezirala in naravnost pospeševala.

Podpisani zato stavijo naslednji vprašnji:

1. Kako eksclenca ministerski predsednik opraviči postopanje vlade v tem slučaju, vzlasti kako ji spravi v soglasje z državnimi osnovnimi zakoni in z njenim varovanjem avtoritete?

2. Kaj misli eksclenca ukreniti, da zboljša neznosne razmere na Primorskem ter da vendar jedenkrat tudi tukaj oskrbi zakonom njih veljavo.

Osebna dohodarina.

(Interpelacija posl. dr. Kreka in tovarišev na finančnega ministra.)

Davčna oblast v Ljubljani vrnila je mnogim duhovnikom napovedbe za osebno dohodarino s pozivom, naj se upoštevajo in vračunijo tudi dohodki od manualnih maš.

Ne glede na to, da so dohodki od manualnih maš le slučajna in prostovoljna darila od strani vernikov, je zgoraj navedena zahteva v direktnem nasprotju z jasnim besedilom zakona § 202, odstavek 5., § 206 (zakon z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220) in izvršilnega predpisa (III. II. 24. odst. 3a).

S tem se provocirajo le popolno nepotrebni rekurzi in se duhovnikom brez potrebe provročajo velike sitnosti.

Vsled tega stavijo podpisani nastopno vprašanje:

Je-li njegova eksclenca voljan naročiti davčnim oblastvom, naj se pri napovedbah z ozirom na manualne maše ravna strogo po jasnih besedah zakona?

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. aprila.

Izvolitev dr. Kaizla državnim poslancom. Omenili smo že, da je bil pri dopolnilni volitvi v okraju Šmihov-Karlin z veliko večino finančni minister dr. Kaizl znova izvoljen državnim poslancem, vključ temu, da se mu je v zadnjem trenutku postavil po robu dr. Gregor z nekaterimi radikali. Dobil je skupno 1126 od 1189 oddanih glasov. V Karlinu je od 1525 volilcev glasovalo le 597 in od teh je dobil dr. Kaizl 583, njegov nasprotnik dr. Baksa pa 8 glasov. V Šmihovu se je udeležilo volitve od 2800 le 592 volilcev in od teh je dobil dr. Kaizl 544, dr. Baksa 24 glasov. Ostali glasovi so bili razcepljeni in je mej temi dobil tri tudi ministerski predsednik grof Thun. Pri zadnjih volitvah je dobil dr. Kaizl 1821 glasov. Vdeležba je bila vsled tega tako minimalna, ker so radikali v zadnjem trenutku sklenili, da se volitve ne udeležijo.

Preosnova uradniških plač. Dunajski listi vedo poročati, da stopi zakon o preosnovi uradniških plač, kakor ga je sklenila zbornica pred dalj časom, v veljavo letos tudi tedaj, ako parlament ne dovoli v to potrebnih kreditov. Ako državni zbor letos ne bo dovršil nikakega važnejega dela, kar je najbolj gotovo, vlada tudi ne bo imela potrebnih sredstev v pokritje znatno zvišane potrebščine za uradniške plače. Porabila bo pa v tem slučaju v to svrhu blagajnične preostanke iz leta 1898, ostalo pa iz dohodkov novega sladkornega davka, ki se izvede na prodajo sladkorja s pomočjo § 14., ki bo letos najbrže še pogostokrat moral priskočiti vladi na pomoč. Uradniki toraj smejo vsekako pričakovati, da se ustreže želji po zvišanju plač, ki jo goje že dolgo časa.

Prestolni govor španjske kraljice, s katerim se je minulo sredo otvoril španjski parlament, je v marsikaterem oziru vreden, da se pomudimo nekoliko pri njem. Nad vse veličasten je bil že pričetek sam. Ob polu tretji uri so naznaili navdušeni klici prihod kraljice in kralja. V senatski zbornici je bila zbrana vsa višja gospoda. Še veličastnejši pa je bil prizor, ko se je vsedla kraljica na prestol, poleg nje pa mladi 12 letni kralj Alfonz v temno višnjevi kadetski uniformi z zlatim runom. Z desnico je kraljica oklenila svojega sina, ki je potem bolj pazljivo poslušal materine besede, kakor ostali navzoči. V začetku se je spominjala kraljica pričetka spora z Ameriko, ki hoče po krivici se polastiti pravic Španije, v kar pa nikakor ne sme dovoliti španjska vlada in narod. Omenjala je nadalje pogajanj in posredovanj papeža in velevlastij. O tej zadevi se glasi prestolni govor doslovno: »V tem najskrajnejem položaju se je oglašil sveti glas onega, ki reprezentuje na zemlji božjo pravičnost, s svojimi nasveti v ohranjenje miru in treznosti. Tem nasvetom je moja vlada tem lažje sledila, ker se je čutila močno po svojem pravu ter bila voljna izpolniti svoje dolžnosti. — In ako je Španija dolžna se zahvaliti svetemu Očetu Leonu XIII. za njegovo posredovanje v ohranjenje miru, je dolžna zahvalo tudi velesilam evropskim, ki so s svojimi prijateljskimi in nesebičnimi nasveti vtrdile v nas zaupanje, da uživa stvar Španije splošne simpatije in se odobrava njeno postopanje. Mogoče je vendar, da se uresniči napad in da niti svetost naših pravic niti naše zmerno postopanje, niti slobodna volja kubanskega naroda ne bodo mogle brzdati strastij in sovraštva proti španjski domovini in da bodeta, ko pride odločilni trenutek, razum in pravičnost nakazana na jedino varstvo, namreč na srčnost Špancev in na tradicionalno eneržijo našega naroda«. Nadalje pove kraljica, da je pozvala narodne zastopnike zato, da se posvetujejo z njeno vlado o potrebnih korakih in dovolijo potrebne žrtve na oltar domovine. Kraljica s tem ne spolnuje le svoje dolžnosti, marveč skuša krepiti tudi svoje materno srce, trdno se nadjajoč, da španjski narod, ki se zbira okrog prestola njenega sina, do skrajnosti brani in ščiti ta prestol, dokler ne napoči trenotek, ko bo sin osebno lahko branil čast svojega naroda. »Z armado na morju in na suhem«, sklepa kraljica, »katere slavna dela podžigajo njen pogum, z jedinim, odločnim narodom, z zaupanjem na Boga, ki je vedno vodil naše prednike v hudih

krizah zgodovine, zmogli homo tudi sedaj nasprotnika in rešili čast domovine.

Diplomatična zveza mej Španijo in Zveznimi državami je že pretrgana, kajti španjski poslanik v Washingtonu, Bernabe, je že odpotoval v domovino in tudi ameriški poslanik v Madridu, Woodford, se že nekaj dni z vso resnostjo pripravlja na odhod, ako morda že ni na potu v Ameriko. — Diplomatično zastopstvo španjskih interesov sta prevzela avstrijski poslanik Hengelmüller in francoski poslanik Cambon, mej tem ko je prešlo poslopje poslaništva v avstrijsko upravo. Kaj se zgodi z ameriškim poslaništvom v Madridu, dosedaj še ni znano, vendar pa je precej verjetno, da je prevzame v oskrb angleška vlada, ki sploh vedno bolj simpatizuje z Amerikanci in se že celo govori o neki tajni pogodbi mej Anglijo in Zveznimi državami.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. aprila.

(Prevzvišeni knez in nadškof) so se sinoči z Dunaja vrnili v Ljubljano.

(Stiški pripor P. Gerhard Maier) dospe v nedeljo 24. t. m. v Ljubljano in se drugo jutro, v ponedeljek, odpelje v Stičino, kjer še isti dan od vlade sprejme v posest svojega reda vsa nekdanja samostanska poslopja in zemljišča. Slovesno vmeščenje reda se bo vršilo najbrže meseca avgusta, potem ko se poslopje zopet priredi kot samostan.

(† Andrej Vavken.) Iz Cerkelj, 21. aprila: Včeraj dopoldne izročili smo materi zemlji telesne ostanke našega župana in bivšega nadučitelja gospoda Andreja Vavkena. Koliko spoštovanja je pokojni užival ne le v domači občini, ampak tudi v okolici, pričal je sijajni pogreb prošlo sredo. Pokopal ga je velečastiti gosp. župnik in duhovni svetnik Golobič v društvu najstarejših duhovnov. Ganljive pesni-žalostinke peli so mu gospodje učitelji. — Vrlemu pokojniku ostane gotovo mnogo let časten in hvaležen spomin!

(Namesto venca na grob umrle gospe Ane Knez) je podaril profesor gospod Dav. Karlin za dijaško mizo 3 gld.

(Tržaški škof,) prevzvišeni msgr. Šterk, podali so se na birmovanje in cerkvene vizitacije po svoji škofiji liburnijski. Ob velikem naudušenju občinstva pripeljali so se v torek 19. t. mes. v Kastav, kjer jih je pričakovalo mej zvonjenjem verno ljudstvo in kjer je bilo birmovanje 20. in 21. t. m. Vest, da se je škof umaknil Trstu, se toraj potrja i v cerkveno-službenem oziru. Mej svojimi vernimi se bode pač čutilo škofovo srce drugače, nego mej židi v Trstu. Msgr. Šterk ostane službeno mogoče mesec dni v Liburniji.

(Koliko tabernakelnov v eni cerkvi?) Poroča se nam z Gorenjskega: Pred kratkim se je napravil v neki župni cerkvi na stranskem altarcu precej drag tabernakel, kjer ga do sedaj ni bilo, in ki se ne bo nikdar rabil, ki ga bo treba veliki teden zaradi božjega groba stran jemati in ki je močno na poti. Ker bi moralo biti v nizki kapeli na sredi altarcu eno nad drugim: kanon-tabla, stara sloveča podoba, altarni križ in glavna podoba, pa še nov tabernakel vmes, zdaj seveda te reči niso ena nad drugo, ampak ena drugo na pol zakrivajo. — Pa kar je storjeno, je storjeno; morda pa te vrstice pomagajo kje drugje zabraniti nezmisljenost? — Zvedel sem, da se v neki drugi cerkvi ravno zdaj delata nova stranska altarcu, kjer bo še večja tesnoba, da pa vendar morata biti na njih tudi tabernakelna, ker ljudje tako hočejo radi lepšega, pa da se upirata župnik in mojster, ki pa seveda mora odnehati, če hoče delo dobiti. Ali so ljudje res tako trde glave, da bi jih pametna beseda ne prepričala, da kar treba ni, ni treba? Saj so sicer tisti župljani dovezetni za koristne reči! Povedal bi jim priliko: Neki kmet ima sredi dvorišča vodnjak, ki mu je res potreben in ima dosti vode, pa mož se domisli, da bi bilo še lepše (?), če bi imel na vsakem koncu dvorišča še po en vodnjak, pa ne zaradi vode, le zaradi lepšega, za to tudi ne skopan pod zemljo, le vrh zemlje postavljen, sicer pa čisto podoben pravemu. Stalo ga bode delo sicer čez sto gld., tudi močno na poti mu bode, ker ima malo prostora pri hiši, ali biti mora »zaradi lepšega«, če tudi se mu bo vsak pameten človek

smejal. Tak vodnjak brez vode je pa tabernakel brez sv. R. Telesa, na stranskih altarcu ali pa na podružnicah. Ali bo dosti za enkrat?

(Osebnost.) Poljedelski minister je premetil rudniškega svetnika Broža iz Idrije k rudniškemu ravnateljstvu v Pribramu ter imenoval Schmida v Pribramu pravim rudniškim svetnikom za Idrijo, rudniškega upravitelja Oppla v Pribramu višjim upraviteljem, rudniškega mojstra Tschermenigg-a v Idriji rudniškim upraviteljem.

(»Zora«.) Glasilo slov. katol. dijaštva. Druga številka tega izvrstnega leposlovno-znanstvenega lista je te dni izšla ter objavlja celo vrsto zanimive in raznovrstne stvarine. Vsi spisi se odlikujejo v temeljitosti in lepem jeziku; klasična je vzlasti razprava Bogdan Kazaka: To in ono, v kateri pisatelj dovršeno razpravlja tok nove struje v slovenskem slovstvu.

Društva.

(»Narodna čitalnica v Kranju«) vabi na pevski večer, ki bode v soboto dne 23. aprila t. l. Prvi nastop novega pevskega zbora pod vodstvom g. prof. A. Štritofa. — Vspored: 1. A. Nedved: Majnikova. Poljska narodna, mešan zbor. 2. L. Belar: Dramilo mojih rojakov. Moški zbor. 3. Delaj, dekle, pušelj! Narodna, za mešan zbor harm. in pevkemu zboru v Kranju in njega dirigentu posvetil J. Žirovnik. 4. Rožmarin. Narodna, za mešan zbor harm. M. Hubad. 5. Dr. G. Ipavec: Vse mine. Moški zbor. 6. Slepec. Napev Klinarjev, za mešan zbor harm. M. Hubad. 7. Gr. Rihar: Savica. Moški zbor. 8. A. Nedved: Slovenska dežela. Moški zbor. 9. A. Nedved: Oblakom. Mešan zbor. 10. Kitica slovenskih narodnih pesni, sestavljen in harm. A. Foerster: a) Bl. Potočnik. Zvonikarjeva. Mešan zbor. b) A. Slomšek. Veselja dom. Moški zbor. c) Pastirka. Narodna. Moški kvartet. d) K. Mašek. Bleško jezero. Mešan zbor. e) J. Fleišman. Triglav. Mešan zbor. — Vstopnina za čitalniške člane 20 kr., za nečlane 50 kr. — Začetek točno ob 1/2 9. uri.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. aprila. Državni zbor nadaljuje danes razpravo o ministerski obtožbi. Posl. Wolf je mej drugim nečuveno surovo napal kraljevograškega škofa dr. Bryn ycha, češ, da mej Nemce pošilja češke župnike in kaplane; ljudje so zaradi tega baje razburjeni in bodo prestopili v protestantizem, ki jim vsaj dovoljuje, da ostanejo Nemci. (Na to dobi pri prihodnji seji vtorek posl. Wolf pri-dejanjskih popravkih zaslužen odgovor. Opom. poroč.) Za njim se je oglašil za besedo posl. Javorski (Čujte! Čujte! na levici. Vendar se je eden oglašil!), ki je dejal, da se desnica razprave ni mislila vdeleževati, ker želi čim preje priti po rednega vspešnega parlamentarnega dela; (Hrup na levici) ker pa se od nasprotne strani vedno ponavlja izzivanje, zato izjavim glede desnice, da smo se do sedaj vsikdar vdajali opoziciji, ker smo upali, da jo tako sprijaznimo polagoma zopet s pametnim parlamentarnim delom. Želimo namreč na desnici, da bi bilo l. 1898 leto miru (Šum in ugovarjanje na levici), ker to bi bilo cesarju najlepše vezilo parlamenta za njegovo vladarsko petdesetletnico. (Ugovarjanje na levici: To ne spada v parlament. Šumno odobravanje in ploskanje na desnici.) Kar se tiče toliko napadane lex Falkenhayn, konstatujem, da ne zahteva več, kakor so Nemci sami hoteli v odseku. Ta odredba je bila z ozirom na razmere opravičena, bila je dejanje samooobrambe, porabljen v varstvo avtoritete parlamenta, časti in življenja. (Levica razgraja in hrupno ugovarja. Desnica pritruje in ploska.) Za Javorskim so govorili posl. Hofmann, Hofer in Pommer, potem je bil vsprejet predlog za konec seje. Prihodnja seja je v torek.

Dunaj, 22. aprila. Danes so vložili poslanci Gregorec, Šuklje in Barwinski s tovariši nujni predlog, ki zahteva, naj se izvede člen 19. državnega temeljnega zakona in izvoli jezikovni odsek 48 članov.

Dunaj, 22. aprila. Zunanji minister grof Goluhovski se je podal sinoči v Draždane, da se pridruži cesarjevemu spremstvu.

Dunaj, 22. aprila. Govori se, da katoliška ljudska stranka ne bo zahtevala motiviranega prehoda na dnevni red v predlogu glede ministerske obtožbe, marveč da se ne bo udeležila glasovanja. Ali je ta stvar že končno dognana, zdaj še ni znano.

Dunaj, 22. aprila. V državnem zboru ni nobenega znamenja pravega življenja. Vse kaže, da zbornica čuti, da v tej sestavi ni sposobna za nobeno delo. Odtod najbrže tudi izvira govorica, da bo meseca decembra vlada sama uvedla nov volilni zakon, po katerem bo imela zbornica 404 poslance in sicer jih volijo deželni zbori 202, potem splošne volilne pravice pa bo izvoljenih 202. To bi bila nekaka kombinacija Hohenwart-Taaffejevih načrtov za spremembo volilnega reda. Seveda se tej govorici vzlasti pri nemških liberalcih odreka vsaka verjetnost, češ, da s tem hočejo strašiti opozicijo, ki pa se ne boji za prihodnost.

Budimpešta, 22. aprila. Poslanska zbornica je s 151 proti 22 glasovom zavrnila predloge opozicije ter sklenila, da se nagodbene predloge izroče finančnemu odseku. Nacijska in ljudska stranka sta glasovali z vlado.

Berolin, 22. aprila. Vedenje Španije je napravilo velik vpliv v Ameriki, ker niso bili pripravljeni na tako zavestnega nasprotnika. Amerikanci pričakujejo, da španjsko brodovje pripluje pred New-York ali kako drugo pristanišče. V tem slučaju bi bili prisiljeni, polovico svojega brodovja odpoklicati od Kube.

Berolin, 22. aprila. Vlada zahteva od državnega zbora 7.787.885 mark naknadnega kredita, mej temi 5 milijonov za upravo guvernementa Kiao-Tschau in 1 milijon za poštno zvezo mej vzhodno Azijo in Avstralijo.

Pariz, 22. aprila. Posredovanjem italijanske vlade so se sošli zastopniki raznih ministerstev, da se dogovore o izjavi glede nevtralnosti v špansko-ameriški vojski in o nekaterih nadaljnjih korakih.

Madrid, 22. aprila. V Madridu je nastala ministerska kriza. General Martinez Campos je poklican h kraljici, da ji poroča o položaju.

Madrid, 22. aprila. Pod predsedstvom kraljice-vladarice se je vršil včeraj ministerski svet, v katerem je poročal ministerski predsednik Sagasta o položaju. Naznanil je nadalje, da je poslanik Bernabe ostavil Washington in da je naznanil poslaniku Woodfordu, da mu ni potreba dostavljati vladne note, ker je vsebina španjski vladi že itak znana. Povedal je tudi, da sta poslanika Avstro-Ogerske in Anglije obiskala zunanjega ministra in da je poslednji naznanil, da so njemu poverjeni posli ameriškega poslaništva. Zasedanje parlamenta bo prav kratko.

London, 22. aprila. „Times“ piše, da so poročila španskih listov o vstaših na Kubi in njih voditeljih popolno neosnovana. Ponujeno premirje je popolno zgrešilo svoj namen. — Mej vstaši se vedno bolj množi sovražstvo napram Španiji.

New-York, 22. aprila. „Herald“ trdi, da se mej Ameriko in Anglijo vrše dogovori glede tajne zveze.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
21.	9 zvečer	736.3	10.0	sl. sever	dež	20.5
22.	7 zjutraj	731.5	9.0	sl. sever	dež	
	2. popol.	729.9	14.8	sl. svzh.	del. jasno	

Srednja včerašnja temperatura 11.4°, za 0.7° nad normalom.

Umrli so:

19. aprila. Emilija Zajc, tkalca hči, 14 dni, Hranilnična cesta 6, scleroma neonatorum.

20. aprila. Rudolf Pleško, delavca sin, 3 dni, Krakovske ulice 6, božjast. — Marijana Bitenc, delavka, 54 let, Cesta v mestni log 6, plućnica.

21. aprila. Valentin Šušnik, c. kr. carinski oficijal v p., 92 let, Vegove ulice 10, plućnica.

V hiralnici:

20. aprila. Franciška Zele, čuvaja žena, 47 let, kap.

